

Széchenyi fellépése. 1825. A nemzeti átalakulás nagy vezére. 1825 nov. 3-i kerületi ülésen egy évi jövedelmének felajánlása. M. Tud. Akadémia.

Folyóiratok és napilapok. Folyóiratok alakulnak a magyar nyelv fejlesztésére és a szépirodalmi ismeretek terjesztésére. Kisfaludy Károly évenként megjelenő zsebkönyve (Auróra), Bajza szerkesztésében megjelent szépirodalmi lap (Atheneum). A napilapok közül Kossuth Lajos P. H. az első politikai napilap.

b) Kisfaludy Károly. 1788—1830. Életrajza.

c) Szemelvények.

d) Mátyás diák.

1788-ban született Téten, (Győr)

1811. Elhagyja katonai pályáját.

1815—16. A vándorlás évei.

1819. Első nagy sikere: Tatárok Magyarországon.

1822. Az Auróra megjelenése.

1830. Halála.

e) *Összefoglalás*. Jelentősége:

1. Ő a magyar vígjáték megteremtője. (A m. vígjáték atyja).

2. Meghódítja a közönséget a magyar színpadnak és drámának.

3. A népies irány képviselője. (A magyarság mult és jelen életéből választja tárgyait).

4. A víg elbeszélés (novella) úttörője.

5. Pestet az irodalmi élet középpontjává akarja tenni.

6. Megalapítja az első magyar szépirodalmi folyóiratot. (Auróra).

MESEDÉLUTÁNK.

TÖVIS NÉLKÜL.

Egyszer egy pillangó, hogy a legkülönb gyönyörűségben legyen része, felfogadta, hogy ő csak olyan rózsára száll, amelynek nincsen tövise.

Rózsanyílás idején nekifogott a keresésnek, s míg társai boldogan éltek világukat, ő szüntelenül csak kereste, kereste azt a rózsát, amelynek nincsen tövise, s addig kereste, míg elhervadtak a rózsák, elmúlt a nyár, s a zavartalan gyönyörűség hasztalan keresésében örömtelenül elmúlt az ő élete is...

(Bartóky J.: *Magyar fabulák*.)

A TYUK ÉS A GALAMB.

A gazda a ponyván szárítgatá rostált búzáját. Ráment a tyúk, kapargatott és eddegélt benne. — „Ugyan nénike! — kérdezi a galamb — mit fáradsz hiába, mikor kaparás nélkül is rakásával van a legszebb mag előtted!” — „Kedves húgom —

válaszolt a tyúk — én annyira megszoktam a munkát, hogy nélküle a legnagyobb bőségben sem esnék jól az étel.“

Szép dolog, ha valaki gazdag létére is munkás életet él.

(Czuczor Gergely.)

A MÉHEK ÉS A MEDVE.

Egy görbe fa odvában lakó méhrajhoz nem férhetvén a medve, kíváncsian szemlélte alulról szorgalmát. — Együgyűk! — szólt végre az irigység belőle, — hogy nem unjátok oly apró cseppekben gyűjtögetni ezt a kis mézeteket; nekem ugyan nem volna békétűrésem hozzá. — Azért is nyalogatja éhen uraságod tőlben a talpát addig, míg mi kényünkre élünk nyári keresetünkkel.

Aki nem munkál, ne is egyék!

(Fáy András.)

MESE A GYÁRKÉMÉNYRŐL.

Ha én egy-egy nagy gyárat látok, távolból a gyár kéménye szól hozzám. Ilyenformán beszél:

— Hallod-e te, kicsiny ember, miért bámulsz reám? Azt kérdezed talán, hogy miért nőttem ilyen nagyra? Miért pipázom szüntelenül? Mire vigyázok a magasságban?

Én pedig hallgatom ezeket a kérdéseket s gondolom magamban:

— Bizony, kicsiny vagyok én tehozzád képest, ó hatalmas gyárkémény! Csodálom, hogy olyan magasra nőttél. De örülök is annak, mert te örökké pipázol s rengeteg kormos füstöt eregetsz a levegőbe. Örülök, hogy olyan magasra nőttél. Nekünk, kicsiny embereknek, szemünk-szánk megtelnék fekete korommal, ha nem a magasságban pöfögtetnéd ki a füstöt. Azt is tudom, hogy kire vigyazol. A nagy gyárra. A gyárban száz magyar ember dolgozik. Talán még ezernél is több. A gyárban csodálatos gépek is vannak. A gépek is mind dolgoznak. Ó, te magas gyárkémény, te olyan vagy, mint egy nagy torony! A torony harangja megszólal s az emberek mennek a templomba imádkozni. Te pedig, hatalmas gyárkémény, elkezdesz túlkölni s az emberek mennek dolgozni... Ha én sok ilyen magas kéményt látok a városban, mindjárt arra gondolok, hogy sok ember jár oda mindennap dolgozni. Azért a viláért sem haragszom én a magas kéményekre! Nem haragszom a gyárban dolgozó emberekre. Tisztelem, becsülöm őket!

A gyárkémény ezt mondja:

— Azért nőttem én ilyen magasra, hogy már messziről megíasson engem minden ember, aki a városba lép. Én hirdetem az embereknek a munkát! Hívom az embereket, hogy jöjjenek dolgozni! S az emberek jönnek. Fölveszik a munkásruhát s reggeltől estig derekasan dolgoznak. Kormos lesz az arcuk,